

Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne

Ćwiczenia 1-2:

- **Informacje organizacyjne**
- Podstawy udzielenia zabezpieczenia, Wszczęcie i przebieg postępowania zabezpieczającego, Właściwość sądu, wymogi formalne wniosku, rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia

mgr Adrian Borys
Instytut Prawa Cywilnego
Zakład Postępowania Cywilnego
adrian.borys@uwr.edu.pl

Zakres przedmiotowy i podmiotowy postępowania zabezpieczającego

Art. 730 [Podstawy zabezpieczenia]

§ 1. W każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia.

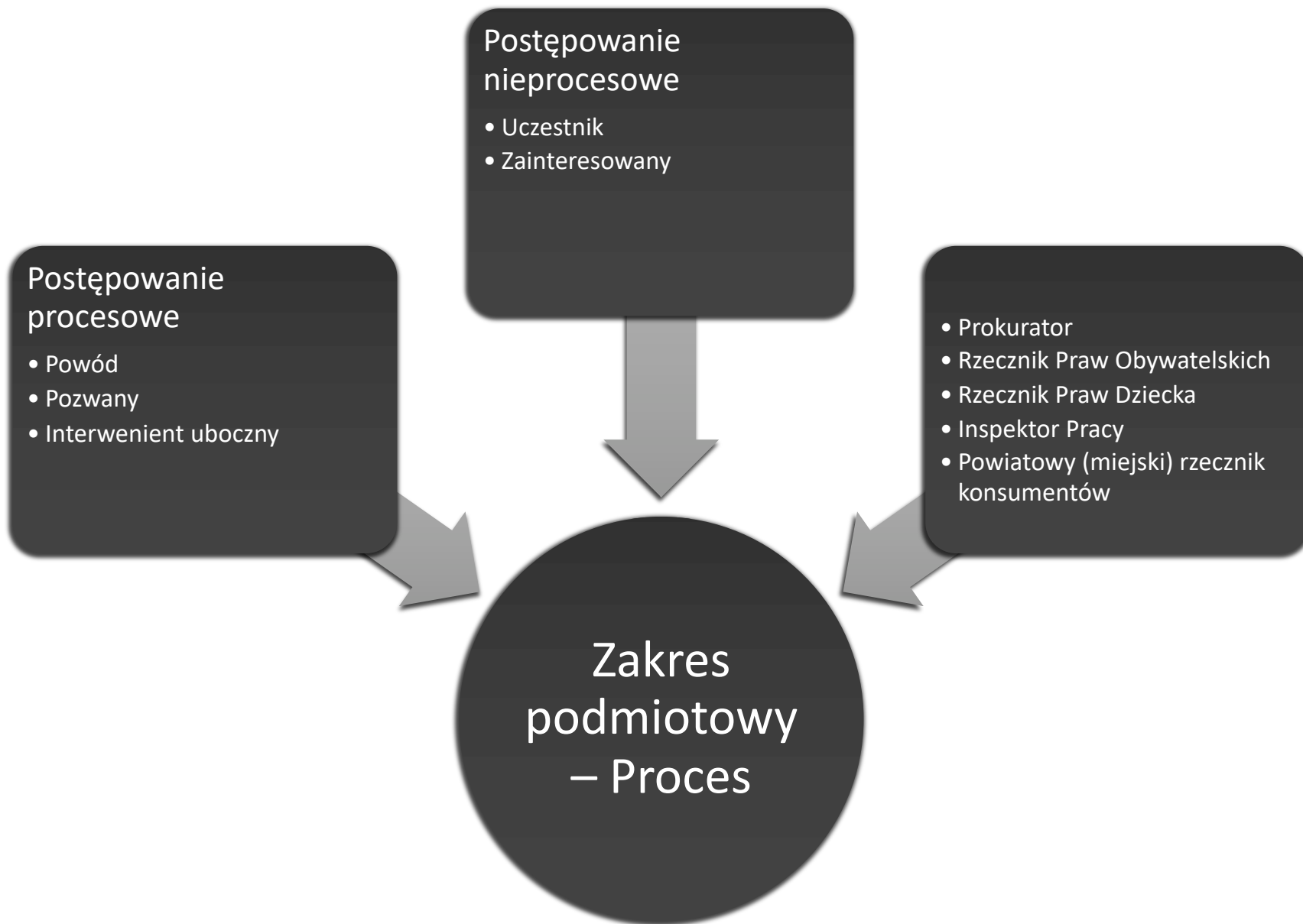
§ 2. Sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku. Po uzyskaniu przez uprawnionego tytułu wykonawczego dopuszczalne jest udzielenie zabezpieczenia tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił.

Art. 730¹ [Podmioty uprawnione]

§ 1. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

§ 2. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

§ 3. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Przedmiot
zabezpieczenia

(art. 730¹ KPC)
stanowi to, co w toku
postępowania
zabezpieczającego
będzie przedmiotem
czynności związanych
z przeprowadzeniem
zabezpieczenia, czyli
roszczenie

(art. 730 KPC)
zabezpieczenie może
zostać udzielone w
każdej sprawie
cywilnej, nie tylko w
sprawach o
roszczenie,
przedmiotem
zabezpieczenia może
być więc także prawo

Udzielenia zabezpieczenia może żądać bez
względu na to, czy przyszłe orzeczenie
rozstrzygające sprawę będzie wykonalne,
czy tylko skuteczne.

Np. Sąd Najwyższy przyjął, że
dopuszczalne jest zabezpieczenie
roszczenia o stwierdzenie nieważności
uchwały wspólników spółki z organiczną
odpowiedzialnością przez zawieszenie
postępowanie rejestracyjnego
dotyczącego wpisu zmiany na podstawie
tej uchwały (uchw. SN z 21.07.2010 r., III
CZP 49/10, Legalis).

Okoliczności warunkujące udzielenie zabezpieczenia

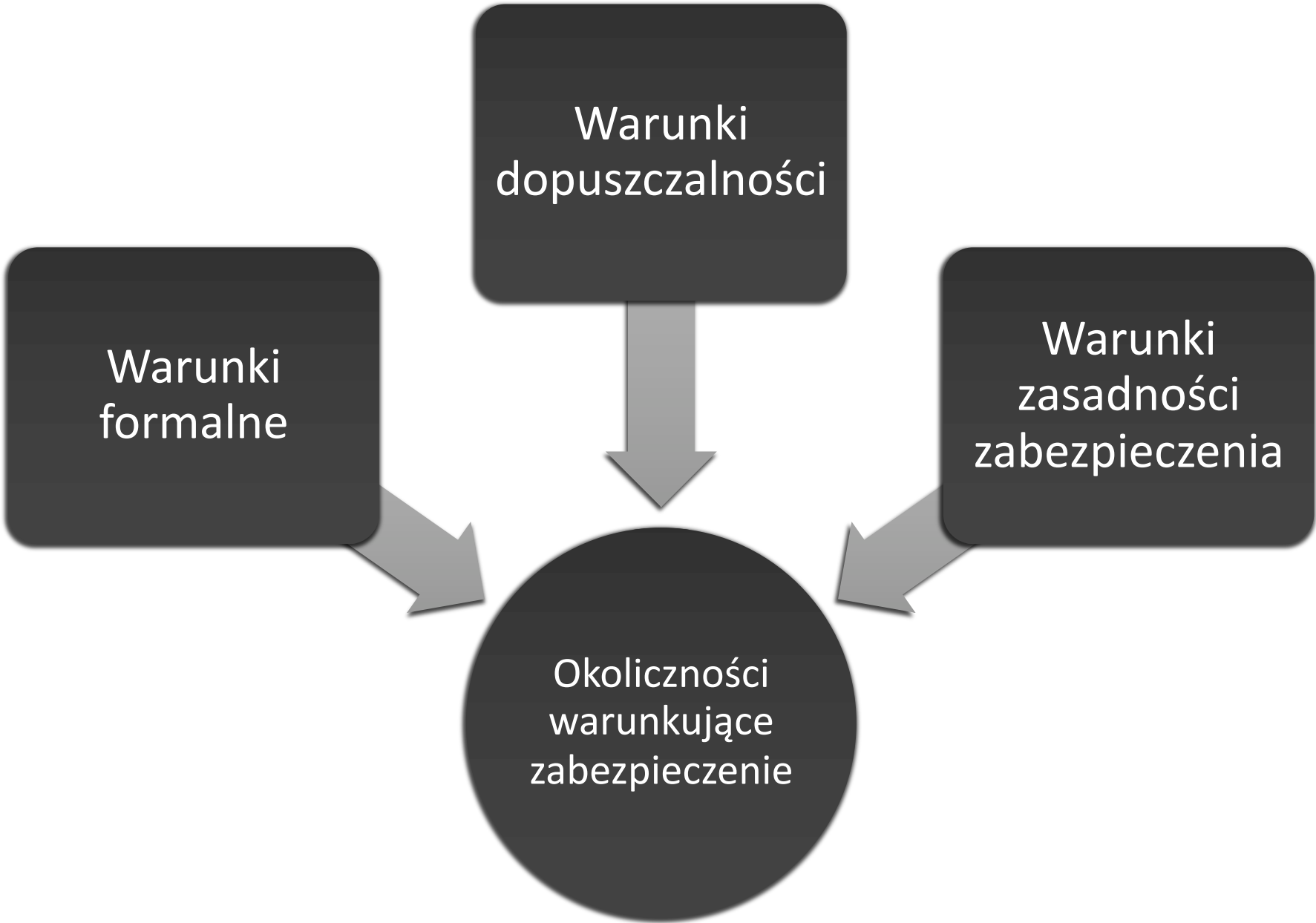

Warunki
dopuszczalności

Warunki
formalne

Warunki
zasadności
zabezpieczenia

Okoliczności
warunkujące
zabezpieczenie


```
graph TD; A[Warunki dopuszczalności] --> D((Okoliczności warunkujące zabezpieczenie)); B[Warunki formalne] --> D; C[Warunki zasadności zabezpieczenia] --> D;
```


Warunki formalne

wymogi formalne przewidziane dla pisma procesowego (art. 126 i nast. KPC w zw. z art. 13 § 2 KPC)

wskazanie sposobu zabezpieczenia, a gdy sprawa dotyczy zabezpieczenia roszczeń pieniężnych także wskazanie sumy zabezpieczenia

uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wnioszek

Wskazanie sposobu zabezpieczenia jest konieczne z uwagi na obowiązującą w postępowaniu zabezpieczającym zasadę związania sądu treścią wniosku o udzielenie zabezpieczenia i odpowiada podobnym celom jak dokładne oznaczenie w pozwie dochodzonego żądania (art. 187 § 1 pkt 1 KPC)

(wyrok SA w Lublinie z 15.10.2013 r., sygn. akt I ACa 408/13, Legalis).

Nie jest wykluczone wskazanie przez uprawnionego dwóch lub więcej sposobów zabezpieczenia w sposób alternatywny lub ewentualny. Wówczas sąd, kierując się treścią art. 730¹ § 3 k.p.c., powinien zastosować taki sposób, który uprawnionemu zapewni należyłą ochronę, a jednocześnie nie obciąża obowiązane go ponad potrzebę

(post. SA we Wrocławiu z 09.02.2012 r., sygn. akt I ACz 196/12, Legalis).

Warunki dopuszczalności

przesłanki procesowe dotyczące
sądu

przesłanki procesowe dotyczące
stron

Warunki zasadności zabezpieczenia

uprawdopodobnienie roszczenia

uprawdopodobnienie istnienia interesu
prawnego w udzieleniu zabezpieczenia

Interes prawny

obiektywnie istniejąca
potrzeba udzielenia ochrony
prawnej

Wykazanie interesu prawnego w udzielaniu zabezpieczenia polega na wykazaniu, że **brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w tych sprawach, w których orzeczenie nie nadaje się do wykonania.**

Wszczęcie i przebieg postępowania zabezpieczającego

art. 732 KPC

Zabezpieczenie
jest udzielane

Na wniosek

Z urzędu – w
przypadku, gdy
postępowanie
w sprawie może
być wszczęte z
urzędu

Inne przypadki – przewidziane w przepisach szczególnych – tytuł zabezpieczenia z mocy ustawy

art. 492 § 1 KPC – wydany przez sąd nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności

art. 479^{16a} KPC (uchylony) – wyroki sądów gospodarczych

Zabezpieczenie spadku – kompleksowa regulacja szczególna

Sąd nie jest związany treścią art. 738 KPC

Sąd nie jest związany terminem rozpoznania wniosku z art. 737 KPC

art. 570 KPC – sprawy opiekuńcze

Udzielenie zabezpieczenia z urzędu

Nie pozbawia uprawnionego do złożenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia

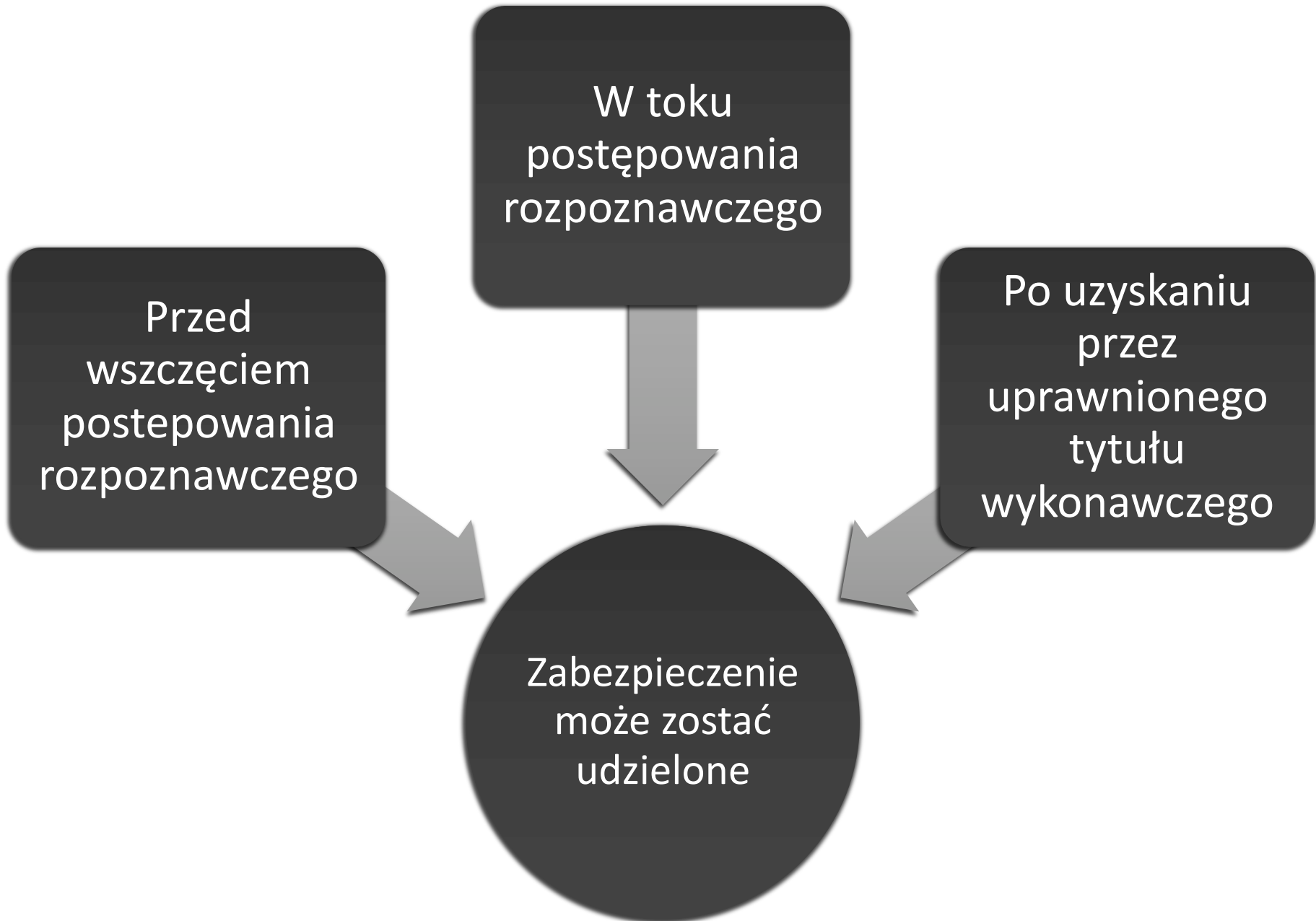
```
graph LR; A[Legitymacja do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia] --> B[art. 7301 § 1 KPC]; B --> C[Każda strona i każdy uczestnik postępowania];
```

Legitymacja do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia

art. 730¹ § 1 KPC

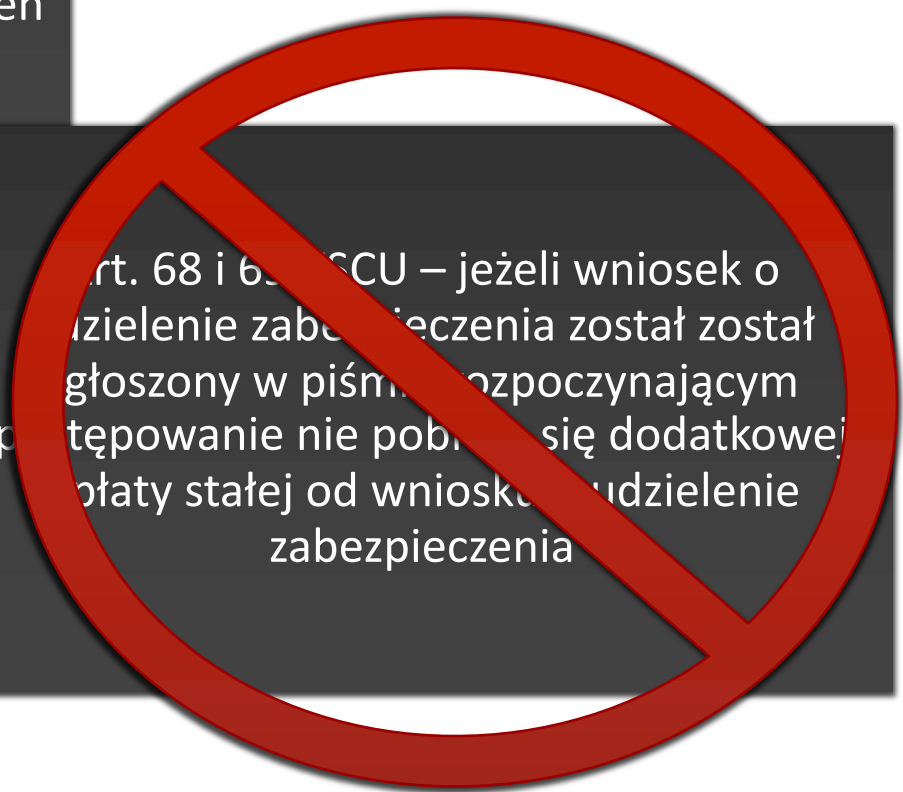
Każda strona i każdy uczestnik postępowania

Art. 733 KPC [Termin na wniesienie pisma]

Udzielając zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w sprawie, sąd wyznacza termin, w którym pismo wszczynające postępowanie powinno być wniesione pod rygorem upadku zabezpieczenia. Termin ten nie może przekraczać dwóch tygodni.

Art. 68 i 69 SCU – jeżeli wniosek o udzielenie zabezpieczenia został ogłoszony w piśmie rozpoczynającym postępowanie nie pobiera się dodatkowej opłaty stałej od wniosku o udzielenie zabezpieczenia

Złożenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia

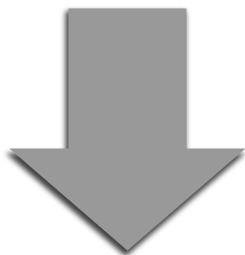
Ocena warunków formalnych

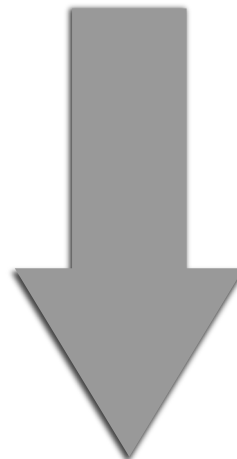
Ocena warunków dopuszczalności

Ocena warunków zasadności

Zwrot

Odrzucenie

Oddalenie

Właściwość sądu

Art. 734 KPC [Sąd właściwy]

Do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji. Jeżeli nie można ustalić takiego sądu, właściwy jest sąd, w którego okręgu ma być wykonane postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, a z braku tej podstawy lub w przypadku, w którym postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia miałyby być wykonane w okręgach różnych sądów - sąd rejonowy dla m.st. Warszawy. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia zgłoszony w toku postępowania rozpoznaje sąd tej instancji, w której toczy się postępowanie, z wyjątkiem przypadku, gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy. Wtedy o zabezpieczeniu orzeka sąd pierwszej instancji.

Sąd właściwy do udzielenia
zabezpieczenia przed
wszczęciem postępowania

Sąd do którego właściwości
należy rozpoznanie sprawy w
I instancji (sprawy głównej)

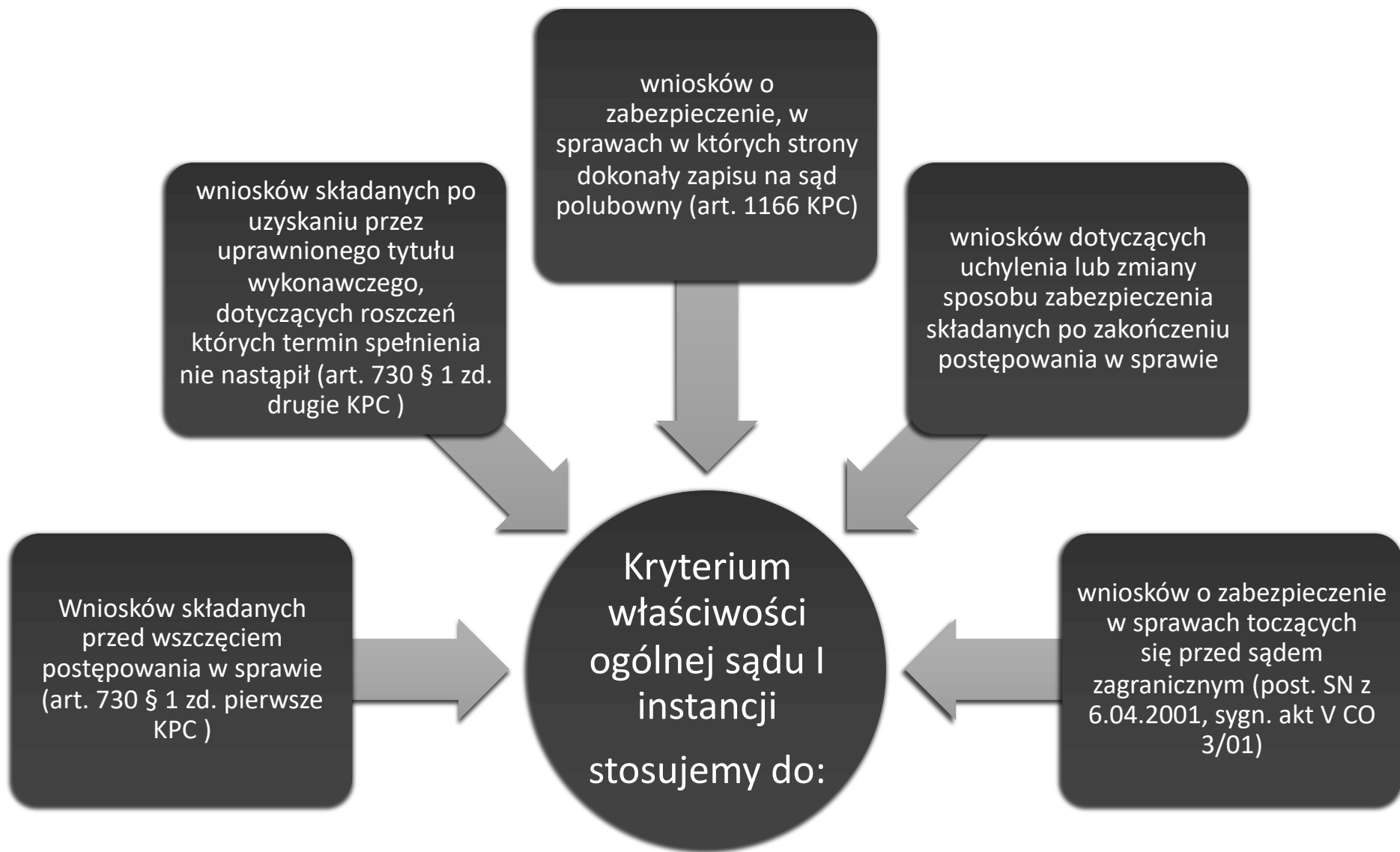
Art. 15 – 46 KPC
- Właściwość rzeczowa
- Właściwość miejscowa

Sąd w którego okręgu ma być
wykonane postanowienie o
udzieleniu zabezpieczenia

Sąd rejonowy dla m.st.
Warszawy

Sąd właściwy do udzielenia
zabezpieczenia po wszczęciu
postępowania rozpoznawczego

Sąd tej instancji, w której toczy się
postępowanie

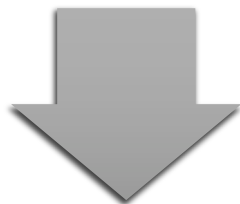
gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy, to o
zabezpieczeniu orzeka sąd pierwszej instancji

post. SN z 20 Lipca 1972 r.,
sygn. akt II CZ 129/72;
OSNC 1973, nr 5, poz. 77

Sąd Najwyższy nigdy nie jest uprawniony do orzekania w przedmiocie wniosków o udzielenie zabezpieczenia

Sąd Najwyższy nie orzeka także o zabezpieczeniu z urzędu

Ocena właściwości sądu

Niewłaściwość sądu =
przekazanie do sądu
właściwego
(art. 200 w zw. art. 13 § 2
KPC)

Wymogi formalne wniosku

Wymogi formalne wniosku o udzielenie zabezpieczenia

wymogi formalne dla każdego pisma procesowych
(art. 126 i n. w zw. art. 13 § 2 KPC)

wymogi szczególne dla wniosku o udzielenie zabezpieczenia

100 zł – zabezpieczenie roszczenia materialnego, natomiast Od wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego złożonego przed wniesieniem pisma wszczynającego postępowanie pobiera się czwartą część opłaty należnej od pozwu o to roszczenie

Uiszczoną opłatę zalicza się na poczet opłaty od pisma wszczynającego postępowanie, jeżeli zostało wniesione w terminie przewidzianym do tego w przepisach o zabezpieczeniu. W przypadku oddalenia wniosku termin ten wynosi dwa tygodnie od dnia doręczenia postanowienia, a jeżeli postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia.


```
graph TD; A["gdy sprawa dotyczy zabezpieczenia roszczeń pieniężnych wskazanie także sumy zabezpieczenia"] --> C((Szczególne wymogi formalne wniosku o udzielenie zabezpieczenia)); B["uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wniosek"] --> C; D["wskazanie sposobu zabezpieczenia"] --> C; E["Jeżeli wniosek o udzielenie zabezpieczenia składany jest przed wszczęciem postępowania cywilnego, dodatkowo we wniosku należy przedstawić przedmiot sprawy"] --> C;
```


gdy sprawa dotyczy zabezpieczenia roszczeń pieniężnych wskazanie także sumy zabezpieczenia

uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wniosek

wskazanie sposobu zabezpieczenia

Jeżeli wniosek o udzielenie zabezpieczenia składany jest przed wszczęciem postępowania cywilnego, dodatkowo we wniosku należy przedstawić przedmiot sprawy

Szczególne wymogi formalne wniosku o udzielenie zabezpieczenia

Wskazanie sposobu zabezpieczenia jest konieczne z uwagi na obowiązującą w postępowaniu zabezpieczającym zasadę związania sądu treścią wniosku o udzielenie zabezpieczenia i odpowiada podobnym celom jak dokładne oznaczenie w pozwie dochodzonego żądania (art. 187 § 1 pkt 1 KPC) (wyrok SA w Lublinie z 15.10.2013 r., sygn. akt I ACa 408/13, Legalis)

Nie jest wykluczone wskazanie przez uprawnionego dwóch lub więcej sposobów zabezpieczenia w sposób alternatywny lub ewentualny. Wówczas sąd, kierując się treścią art. 730¹ § 3 k.p.c., powinien zastosować taki sposób, który uprawnionemu zapewni należyłą ochronę, a jednocześnie nie obciąża obowiązanego ponad potrzebę (post. SA we Wrocławiu z 09.02.2012 r., sygn. akt I ACz 196/12, Legalis).

Suma zabezpieczenia nie może być wyższa od dochodzonego roszczenia liczonego wraz z odsetkami do dnia wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia oraz z kosztami wykonania zabezpieczenia. Suma ta może obejmować także przewidywane koszty postępowania.

art. 736 § 3 KPC

ustawa określa tylko
maksymalną wysokość
sumy zabezpieczenia

art. 742 § 1 KPC –
upadek zabezpieczenia
po złożeniu sumy
zabezpieczenia do
depozytu

Rozpoznanie wniosku

Skład sądu

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu w takim składzie jaki jest właściwy do rozpoznania sprawy, w której ma być udzielone zabezpieczenie

uchw. SN z dnia 27.02.2008 r.
sygn. akt III CZP 139/07, OSNC 2009, nr 2,
poz. 26

art. 735 § 2 KPC

W sprawie, którą rozpoznaje sąd w składzie trzyosobowym, w przypadku niecierpiącym zwłoki postanowienie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia może być wydane przez sąd w składzie jednego sędziego.

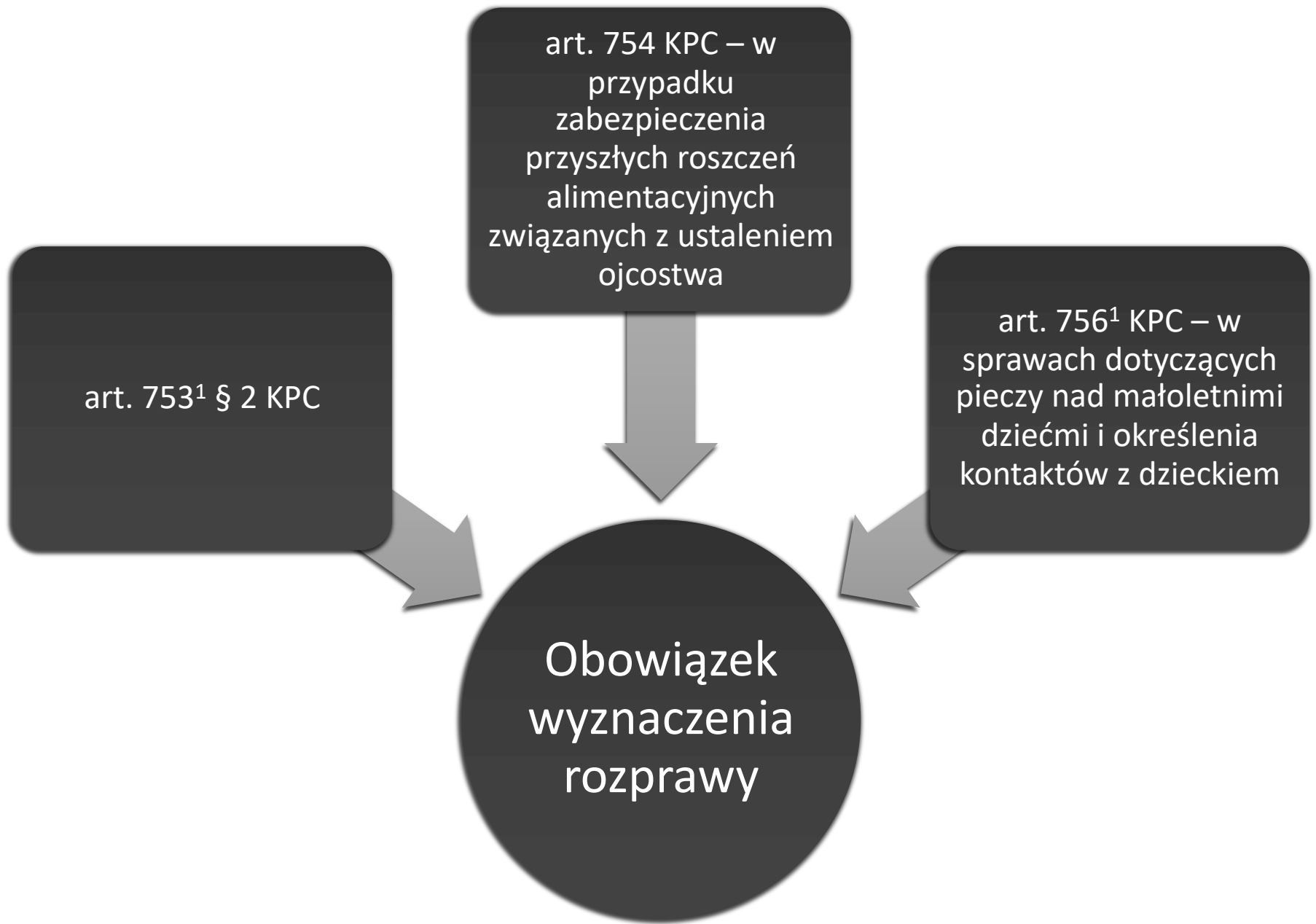
W razie uchylenia przez sąd II instancji postanowienia co do zabezpieczenia roszczenia i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania nie jest wymagana zmiana składu sądu I instancji przy kolejnym rozstrzygnięciu tej kwestii.

(uchw. SN z dnia 15.01.1992 r., sygn. akt III CZP 144/91, OSNC 1992, nr 7-8, poz. 131)

Sąd w postępowaniu zabezpieczającym rozpoznaje wnioski na rozprawie, zgodnie z art. 148 § 1 KPC w zw. z art. 13 § 2 KPC. (w wyniku nowelizacji uchylony został bowiem art. 735 § 1 KPC). Jednakże zgodnie z art. 148 § 3 KPC w zw. z art. 13 § 2 KPC sąd może wydać post. na posiedzeniu niejawnym.

Należy pamiętać o charakterze i celu postępowania zabezpieczającego

Skutki niewyznaczenia
obligatoryjnej rozprawy

pozbawienie strony
możliwości obrony swoich
prawa

nieważność postępowania
art. 379 pkt. 5 KPC w zw. z
art. 13 § 2 KPC

art. 737 KPC – Termin rozpoznania wniosku

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu bezzwłocznie,

nie później jednak niż w terminie **tygodnia** od dnia jego wpływu do sądu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Jeżeli ustawa przewiduje rozpoznanie wniosku na rozprawie, należy ją wyznaczyć tak, aby rozprawa mogła odbyć się w terminie **miesięcznym** od dnia wpływu wniosku

Granice rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia

Sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie.

Sąd może zastosować jedynie taki sposób zabezpieczenia, który został wskazany przez uprawnionego we wniosku

Sąd nie jest związany treścią wniosku co do sposobu zabezpieczenia, jedynie gdy zabezpieczenie jest udzielane w sprawach które mogą być wszczęte z urzędu

Dziękuję za uwagę

Czy mają Państwo jakieś pytania?